

Veroordeeld

Albert van der Kaap

Er is een klein aantal Van der Kapen, dat met justitie in aanraking is gekomen. Het ging dan, afgezien van Johannes van der Kaap, die fout was in de Tweede Wereldoorlog, om relatief kleine vergrijpen die in de negentiende eeuw echter leidden tot een boete of tot een of meer dagen hechtenis in de strafgevangenis in een Huis van Bewaring.

Albert van der Kaap

Op 23 december 1858 werd schipper Albert van der Kaap, woonachtig in Tolbert en 22 jaar oud, door de arrondissementsrechtbank in Groningen tot 8 dagen gevangenisstraf veroordeeld (ingaaande 8 februari 1859) wegens mishandeling.¹

Albert van der Kaap, kleinzoon van Karst Jacobs van der Kaap, werd geboren te Zevenhuizen op 29 oktober 1836 en overleed in Groningen op 12 oktober 1904. Hij trouwde in Leek op 31 maart 1860 met Johanna Feenstra, geboren te Zevenhuizen op 27 september 1833 en overleden op 27 september 1913 in Groningen, dochter van Derk Gerkes Feenstra en Grietje Hendrik Koerts (Derk Gerkes was eerder getrouwd met Geertje Karstens van der Kaap).

Op 17 januari 1874 werd de inmiddels 37-jarige Albert van der Kaap, gedomicilieerd te Leek, veroordeeld tot een subsidiaire gevangenisstraf van een dag. De ambtenaar van het openbaar ministerie van dit kantongerecht verzoekt opsporing, aanhouding en tenuitvoerlegging der straf, *'op het berigt waarvan de stukken onmiddellijk zullen worden opgezonden'*. Blijkbaar had Albert een boete niet betaald, en was hij niet traceerbaar. Voor een schipper, zeker in die tijd, niet zo verwonderlijk.

Karst van der Kaap

Op 12 oktober 1891 werd Albert's zoon, de 18-jarige Karst van der Kaap uit Groningen, schipper op de 'Johanna', door het kantongerecht in Groningen veroordeeld tot een geldboete van 1,50 gulden, subsidiair twee dagen hechtenis wegens openbare dronkenschap.

Trientje van der Kaap

Trientje van der Kaap was een zus van de hierboven genoemde Albert. Zij werd geboren te Tolbert op 13 juni 1848 en overleed op 25 juli 1935 in Groningen. Zij trouwde in Marum op 22 maart 1873 met Siete Neef (arbeider), geboren op 29 augustus 1847 in Niebert en overleden op 4 februari 1922 in Groningen, tweede kind van Wietse Reinders Neef en Aaltje Westerhof.

Trientje (woonachtig in Marum) werd op 17 november 1870, 22 jaar oud, door de arrondissementsrechtbank in Groningen veroordeeld tot een dag gevangenisstraf. De haar ten laste gelegde misdaad was boete, wanbedrijf en lasten.²

Trientje was bepaald klein van stuk. Volgens het verslag van de rechtbank zou zij 1,54 meter zijn geweest. Zij had lager onderwijs genoten.

¹ Albert van der Kaap, zat in de strafgevangenis in het Huis van bewaring (2023), toegangsnummer 2012, inventarisnummer 65. 1853-1863

² Trientje van der Kaap, zat in de strafgevangenis in het Huis van bewaring (1148), toegangsnummer 2012, inventarisnummer 65. 1853-1863

Hindrik van der Kaap

Hindrik had geen lager onderwijs genoten, hij tekende met een kruisje. Hij had een lang gezicht met een hoog voorhoofd, blauwe ogen, een grote neus en blonde wenkbrauwen. Hij had blond haar en droeg een rossige (bruine) baard. Hij was niet lang (161-166 cm). Op 16 september 1873 werd hij door de arrondissementsrechtbank in Groningen veroordeeld tot 42 dagen eenzame opsluiting, ingaande 8 oktober 1873, wegens mishandeling.

Begin 1874 (hij woont dan in Niebert) wordt hij nogmaals veroordeeld wegens mishandeling. Hij krijgt nu een boete van 8 gulden en een dag eenzame opsluiting. Zijn gedrag in de gevangenis wordt goed genoemd.³

Hindrik en zijn vrouw Jantje Alberts woonden in Niebert, waar hun kinderen geboren werden. Later verhuisden ze naar Terheyl waar ze een kruidenierswinkeltje hadden en één koe. Sinds 22 november 1897 woonden zij aan de Schapenweg 8. Volgens een oud verhaal woonden zijn daar naast Dina Fey (Fij), bijgenaamd Dina Botter. Maar deze Dina of Diene Fij woonde volgens "*Zij maakten Nietap-Terheijl*" aan de J.P Santeeweg 19 in Nietap, een aantal kilometers verderop. Hindrik haalde de kruidenierswaren met een juk waaraan twee grote manden hingen, van Tienkamp uit Leek (volgens hetzelfde boek was deze Tienkamp klompenmaker). Nadat alles in kleinere porties verdeeld was, ventte hij het uit met de kruitwagen. Hindrik vertrok op 28 juni 1913 naar Tolbert.

Jantje Alberts, de echtgenote van Hindrik, werd Jantje 'Pruus' genoemd. Zij was een 'donker wijffie' met krullend haar. Ze ging ooit eens ergens lopend heen, had zich mooi opgedoft en voelde zich een heel dametje. Ze praatte hardop tegen zichzelf: *'Oh, wat is Jantje pruus', pruis, groot, flink, ze was groots op zichzelf. Een stel slootgravers, die net tegen de kant van een droge sloot lagen te schaften, hoorden dat en sindsdien noemde men haar Jantje 'Pruus.'*⁴

³ Hendrik van der Kaap, zat in de strafgevangenis in het Huis van bewaring (5730 en 5642, toegangsnummer 2012, inventarisnummer 68. 1872-1874.

⁴ Bron: Johannes van der Ley (kleinzoon van Hindrik).